

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

שם הקורס : **הגמול במקרא**

שנה"ל – תשע"ח. סמסטר

שם המרצה : הרב ד"ר גבריאל חנוכה.

מסלול/התמחות : תנ"ך

היקף שעות : 1 ש"ש

תוכן הקורס ומטרות הקורס

אחת משאלות היסוד באמונה הדתית, היא תורת הגמול. שאלה זו מתעצמת אם אנו מחפשים לכך תשובה במקרא, שכן אין לנו התייחסות מקיפה לשאלה זו בכול חמשת חומשי תורה, ואף לא בתנ"ך כולו פרט לספר איוב. מטרת הקורס היא לבדוק, מה היא אם כן תורת הגמול המקראית? מדוע אין התייחסות מקיפה לכך במקרא? ננתח כמה מקרים במקרא שתורת הגמול מצויה בהם, וננסה לראות האם יש במקרא תורת גמול עקיבה. במוקד הקורס נבדוק את התייחסותו של ספר איוב לשאלה זו.

ראשי פרקים/יחידות הוראה בקורס

יחידה 1: מהי תורת הגמול המקראית?

האם יש תורה כזו? האם היא לכלל או לפרט? קריאת מקור 2.

יחידה 2: כיצד מתייחסים חז"ל לשאלת תורת הגמול?

מיהו השטן באיוב? מקור 4 עמ' 42–47.

יחידה 3: מבוא לספר איוב.

מי הוא איוב? מה הרקע שלו? באיזה תקופה חי? קריאה מקור 4 עמ' 50–52, 62–67.

יחידה 4: סיפור הרקע, פרקים א–ב.

מה זה הסיפור הזה?

יחידה 5: מענה איוב, פרקים ג–ד.

יחידה 6: מענה אליפז פרקים ה–ו. קריאה מקור 3.

יחידה 7: מענה איוב פרקים ו–ז.

יחידה 8: מענה בלדד פרקים ח–ט.

יחידה 9: איוב האיש פרקים כט, לא.

מה היה תפקידו/עבודתו של איוב? במילים אחרות. מדוע דוקא אליו "נטפל" ה'?

יחידה 10: מענה אליהו פרקים לב–לו.

במה הוא שונה משאר הרעים? היכן היה עד עכשיו? קריאה מקור 8

יחידה 11: משלי איוב פרקים לח, מ.

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3

ת"ד 1106, רחובות 76110

טלפון : 08-9485662

פיקס : 08-9485686

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"נ אפרים

מיקוד 44814

טלפון : 03-9061301

פיקס : 03-9061347

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

יחידה 12: מענות ה'.

מדוע יש צורך בשני מענות?

יחידה 13: אז מה התשובה שקיבל איוב? קריאה מקור 5.

יחידה 14: מזמור ע"ג.

מה בין תשובתו של בעל במזמור לתשובת איוב, לבעיית צדיק ורע לו. קריאה מקור

7.

מבט כללי על הספר, מקורות 1, 4, 6.

חובות/דרישות הקורס

מטלות הקורס.

מרכיבי הציון הסופי: מבחן 100%

דרכי התקשרות עם המרצה

מייל: gavrielhanuka@gmail.com

ביבליוגרפיה

קריאת חובה:

1. ברמן ברוך, "ברכה ויקללה בספר איוב", **מגדים י"ח-י"ט** (תשנ"ג), עמ' 41-54.
2. הלברטל משה, **מהפכות פרשניות בהתהוותן – ערכים כשיקולים פרשניים במדרשי הלכה**, ירושלים תשנ"ז/1997, עמ' 122-144.
3. ויסבליט שלמה, "על משמעותם של יסורי איוב", **בית מקרא** 31 (תשרי-כסלו תשמ"ו), עמ' 72-77.
4. חכם עמוס, **איוב (דעת מקרא)**, ירושלים תש"ל, עמ' 11-20.
5. סולביציק, יוסף דוד, **קול דודי דופק**, ירושלים תשל"ז, עמ' 7-13.
6. פז רות, "הפרת עקרונותיה של תורת הגמול בספר איוב – התופעות ויישובן", **מגדים י"ז** (תשנ"ב), עמ' 91-104.
7. צמודי יוסף, "איוב הקטן" (תהלים ע"ג) לאורו של 'איוב הגדול', **בית המקרא** 37 (טבת-אדר תשנ"ב), עמ' 157-169.
8. קליין טל, "מענה אליהוא – בספר איוב", **מעליות**, י"ג (אדר תשנ"ג), עמ' 211-221.
9. רוזנברג יהושע מנחם, "מזמור ע"ג בתהילים, ספר 'איוב הקטן'", **בשדה חמ"ד** 4, 45.

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
 ת"ד 1106, רחובות 76110
 טלפון: 08-9485662
 פקס: 08-9485686

קמפוס אלקנה (תשס"ב), עמ' 21-30.

אלקנה, די"נ אפרים
 מיקוד 44814
 טלפון: 03-9061301
 פקס: 03-9061347

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

רשות והמלצה:

- אררט ניסן, "על יראת האלהים של איוב", **בית מקרא** 29 (ניסן-סיון תשמ"ד), עמ' 278-263.
- גרינברג משה, "הנחות יסוד של החוק הפלילי במקרא", בתוך: מ' גרינברג, יי מופס וגי כהן (עורכים), **תורה נדרשת**, תל-אביב תשמ"ד, עמ' 13-37.
- ויס מאיר, "מבעיות יתורת הגמולי המקראית", **תרביץ** לא (תשכ"ב), עמ' 242-236.
[מקראות כוונתם, ירושלים תשמ"ח, עמ' 512-458]
- מאק חננאל, **אלא משל היה**, רמת גן תשס"ה.

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
ת"ד 1106, רחובות 76110
טלפון: 08-9485662
פקס: 08-9485686

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"נ אפרים
מיקוד 44814
טלפון: 03-9061301
פקס: 03-9061347